

Alviina Alametsä vihr ym

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä turvakotipaikkojen määrän kasvattamiseen (7 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Suomi on yksi Euroopan vaarallisimmista maista naisille. Tilastokeskuksen vuonna 2023 julkaistun selvityksen mukaan kolmasosa suomalaisista naisista ja kuudesosa miehistä on kohdannut elämänsä aikana fyysistä väkivaltaa kumppaninsa taholta. Väestötasolla tämä vastaa noin 625 000 naista ja 309 000 miestä. Samaisen selvityksen mukaan henkistä väkivaltaa kumppaninsa taholta oli kokenut naisista puolet, miehistä yli 40 prosenttia. Samaisen selvityksen mukaan vain puolet uhreista oli kertonut kohtaamastaan parisuhdeväkivallasta eteenpäin ja alle kymmenesosa viranomaiselle. Naiset kertovat väkivallasta selvästi useammin kuin miehet, ja vanhemmat naiset useammin kuin nuoret naiset.

Useat tutkimukset osoittavat, että naisiin kohdistuvissa henkirikoksissa tekijä on useimmiten uhrin nykyinen tai entinen puoliso (kts. esim. Valtioneuvosto 2023). Tälläkin hetkellä moni nainen elää turvattomassa ja väkivaltaisessa parisuhteessa, ja vuonna 2023 peräti 40 prosenttia turvakotien asiakkaista oli lapsia. Suomessa turvaa lähisuhdeväkivallan uhreille tarjoaa tällä hetkellä 28 turvakotia. Läheskään aina turvakodeilla ei kuitenkaan ole mahdollisuutta tarjota apua kaikille heille, jotka apua tarvitsevat. Esimerkiksi vuonna 2023 turvakotipalvelujen käyttäjiä oli yhteensä noin 5 400, mutta samaan aikaan 1 300 asiakasta jouduttiin ohjaamaan muihin turvakoteihin lähimmän turvakodin paikkojen ollessa täynnä. Toiseen turvakotiin ohjattujen asiakkaiden määrä on kasvanut merkittävästi vain parissa vuodessa, sillä vielä vuonna 2021 heitä oli alle 900.

Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta, eli Istanbulin sopimus, astui voimaan Suomessa vuonna 2015. Sopimus velvoittaa luomaan riittävästi helposti saavutettavia turvakoteja, jotta väkivallan uhreille voidaan tarjota turvallinen majoitus ja ennakkoivaa apua. THL on aiemmin arvioinut, että turvakotipaikkojen lisääminen Istanbulin sopimuksen vaatimusten mukaiselle tasolle vaatisi 40 miljoonan euron vuotuista rahoitusta. Hallitus on esittänyt ensi vuoden valtion budjetissa 27 550 000 euroa turvakotitoiminnan rahoittamiseen. Vihreät ei koe, että summa olisi riittävä, jotta Istanbulin sopimuksen edellyttämä taso täyttyisi.

Mitä tulee turvakotipaikkoihin määrään, ovat alueelliset erot Suomessa merkittäviä. Esimerkiksi Rovaniemellä turvakoteja on vain yksi, kun taas pääkaupunkiseudulla turvakoteja on useampia. Eroja on myös alueellisissa tarpeissa sekä kyvyssä vastata niihin. Esimerkiksi Tampereella turvakodit olivat syyskuussa 2024 niin täynnä, että yli 150 turvaa hakevaa lähisuhdeväkivallan uhria jouduttiin ohjaamaan muualle. On selvää, ettei nykyisellä rahoituksella pystytäkään takaamaan

Talousarvioaloite TAA 308/2024 vp

laajaa ja laadukasta turvakotiverkostoa tai kyetä huomioimaan eri lähisuhdeväkivallan erityispiirteitä, kuten kunniaväkivallan uhrien tai seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen asemaa.

Turvakodit tarjoavat väkivallan uhreille korvaamattoman tärkeää suojaa ja tukea, ja riittämätön turvakotien palvelutarjonta voi näkyä muissa sosiaali- ja terveyspalveluissa kasvavana tarpeena sekä lisääntyneinä kustannuksina sosiaali- ja rikosoikeusjärjestelmissä ja voi lopulta johtaa myös inhimillisen kärsimyksen lisääntymiseen. Turvakotipaikkojen määrä ei edelleenkään vastaa todellista tarvetta, ja myös toimintakulujen kasvu vaatii lisärahoitusta tulevina vuosina. Siksi turvakotien rahoitusta on tarpeen kasvattaa johdonmukaisesti vuosittain aina Istanbulin sopimuksen edellyttämälle tasolle.

Tämä aloite kuuluu Vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 7 000 000 euroa momentille 33.30.52 turvakotipaikkojen määrän nostamiseen asteittain Istanbulin sopimuksen edellyttämälle tasolle sekä turvakotipaikkojen saavutettavuuden ja toimintaedellytysten parantamiseen.

Helsingissä 4.10.2024

Alviina Alametsä vihr
Tiina Elo vihr
Hanna Holopainen vihr
Bella Forsgrén vihr
Sofia Virta vihr
Jenni Pitko vihr
Krista Mikkonen vihr